

Plan for trygt og godt skolemiljø, revidert august 2025

Verdiene er grunnmuren i skolens virksomhet. De må gjøres levende og få betydning for hver enkelt elev i skolefellesskapet gjennom formidling av kunnskap og utvikling av holdninger og kompetanse. Verdiene skal prege skolens og lærernes møte med elevene og med hjemmene.

Elevens beste skal alltid være et grunnleggende hensyn. Det vil alltid være spenninger mellom ulike interesser og syn. Lærere må derfor bruke sitt profesjonelle skjønn slik at den enkelte ivaretas best mulig i møte med fellesskapet (Opplæringens verdigrunnlag 1.0, Overordnet del av læreplanen).

INN H O L D

1. Harestad skoles arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø - grunnlag og konkretiseringer.	3
1.1. Opplæringsloven kapittel 12. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.	5
1.2. § 12-4. Plikt for å sikre at elever har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø.	6
1.2.1. Følge med.	6
1.2.2. Gripe inn.	8
1.2.3. Varsle.	9
1.2.4. Undersøke saken.	10
1.2.4.1. Hvilke metoder vi har for å avdekke om elever ikke har det trygt og godt ved Harestad skole:	13
1.2.5. Sette inn tiltak.	15
2. Forebyggende arbeid med skolemiljøet (§12-3).	17
2.1. Sammen skaper vi mangfold, mestring, mening og mot.	17
2.2. Årshjul, fellesaktiviteter.	18
2.3. Samarbeid mellom skole og hjem.	20
2.3.1. Slik skaper du et godt klassemiljø som forelder.	21

1. Harestad skoles arbeid for å sikre et trygt og godt skolemiljø - grunnlag og konkretiseringer.

Handlingsplanen gir et innblikk i hvordan Harestad skole arbeider med å oppfylle elevenes rett til et trygt og godt skolemiljø gjennom:

- LK2020, overordnet del
- trivsels- og ordensreglement
- Harestad skoles styringsdokument
- opplæringsloven kapittel 9A og aktivitetsplikten
- håndtering av saker der elever krenkes
- forebyggende arbeid for et trygt og godt skolemiljø

Fra Kunnskapsløftet overordnet del - kap 3.1 *Et inkluderende læringsmiljø:*

Skolen skal utvikle inkluderende fellesskap som fremmer helse, trivsel og læring for alle.

Et raust og støttende læringsmiljø er grunnlaget for en positiv kultur der elevene oppmuntres og stimuleres til faglig og sosial utvikling. Føler elevene seg utrygge, kan det hemme læring. Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte har sammen ansvar for å fremme helse trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser. I arbeidet med å utvikle et inkluderende og inspirerende læringsmiljø skal mangfold anerkjennes som en ressurs.

De normene og verdiene som preger læringsfellesskapet, har stor betydning for elevenes sosiale utvikling. Vennskap skaper tilhørighet og gjør oss alle mindre sårbare. Når vi selv opplever å bli anerkjent og vist tillit, lærer vi å verdsette både oss selv og andre. Elevene skal lære å respektere forskjellighet og forstå at alle har en plass i fellesskapet. Hver elev har en historie med seg,

og de har håp og ambisjoner for fremtiden. Når barn og unge møter respekt og anerkjennelse i opplæringen, bidrar dette til en opplevelse av tilhørighet.

Folkehelse og livsmestring er et av tre tverrfaglige temaer i skolen:

Folkehelse og livsmestring som tverrfaglig tema i skolen skal gi elevene kompetanse som fremmer god psykisk og fysisk helse, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. I barne- og ungdomsårene er utvikling av positivt selvbilde og en trygg identitet særlig avgjørende.

Livsmestring dreier seg om å kunne forstå å kunne påvirke faktorer som har betydning for mestring av eget liv. Temaet skal bidra til at elevene lærer å håndtere medgang og motgang, og personlige og praktiske utfordringer på en best mulig måte.

Verdivalg og betydning av meningen i livet, mellommenneskelige relasjoner, å kunne sette grenser og respektere andres, og å kunne håndtere tanker, følelser, relasjoner hører også hjemme under dette temaet.

Opplæringsloven §1-1 formålsparagrafen gir også grunnlag for arbeidet:

Skolen skal møte elevane med tillit, respekt og krav og gi dei utfordringar som fremjar danning og lærelyst. Alle former for diskriminering skal motarbeidast.

Formålsparagrafen bygger på menneskeverdets ukrenkelighet og at alle mennesker er like mye verdt, uavhengig av hva som ellers skiller oss. Et godt samfunn er tuftet på et inkluderende og mangfoldig samfunn.

Utdrag fra [ordensreglement for skolen](#), om ordensregler og tiltak:

- Harestad skole skal være et trygt og godt arbeidssted for både elever og voksne. Vi behandler hverandre med respekt både i ord og gjerning. Skolebygget og skolens utstyr tas skikkelig vare på. Inne og uteområdene skal holdes rene og ryddige.
- På Harestad skole er det ingen som skal utsettes for mobbing. Dersom noen elever opplever dette, skal skolen iverksette tiltak som skissert i skolens plan for trygt og godt skolemiljø.

Dersom reglementet for orden og oppførsel blir brutt, skal situasjonen søkes løst med tiltak på et lavest mulig nivå. All bruk av sanksjoner og tiltak skal være slik at elevene skal forstå hvilke regler som er brutt og hvorfor skolen må reagere. Sanksjonene/tiltakene skal stå i rimelig forhold til reglementsbruddet. Eleven skal hvis mulig gis anledning til å gjøre opp for seg.

Å forebygge og bekjempe krenkelser, mobbing, diskriminering, vold eller rasisme i skolen er noe voksne på skolen, foresatte og nærmiljø må stå sammen om. At elevene har rett til et trygt og godt skolemiljø er skriftliggjort i [opplæringsloven kapittel 12](#) som omhandler det fysiske og psykososiale læringsmiljøet til elevene.

1.1. Opplæringsloven kapittel 12. Alle elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer helse, trivsel og læring.

Det betyr at skolemiljøet ikke skal gi elevene skader, sykdommer eller helseplager av noe slag, men positivt bidra til å styrke elevenes fysiske og psykiske helse. Elevene skal trives, og skolen skal oppleves som et meningsfullt sted å være. Skolemiljøet skal gi gode læringsbetingelser.

Skolen skal ha nulltoleranse mot krenkelser som mobbing, vold, diskriminering og trakassering. Heller ikke utestenging, baksnakking, isolering, blikking, trusler eller hatytringer skal tolereres.

Kapittel 12 gjelder når eleven er:

- på skolen, i timer og friminutt
- i leksehjelp
- i skolefritidsordningen
- på skoleveien
- på skoleturer og leirskole
- i aktiviteter i skolens regi utenfor skolens område
- utsatt for digital krenkelse, hvis det har sammenheng med skolen

Hvis elevene opplever noe på fritiden som gjør at de ikke har det trygt og godt på skolen, må skolen likevel handle i henhold til aktivitetsplikten.

1.2. § 12-4. Plikt for å sikre at elever har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø.

Skolen skal handle i henhold til aktivitetsplikten slik at elevens individuelle rett til et trygt og godt skolemiljø blir oppfylt. Den består av fem delplikter:

1. følge med
2. gripe inn
3. varsle rektor
4. undersøke all mistanke og kjennskap
5. sette inn tiltak - helt til eleven har et trygt og godt skolemiljø

1.2.1. Følge med.

Alle som arbeider på Harestad skole har plikt til å følge med, gripe inn og varsle hvis de får mistanke om eller kjennskap til at en elev ikke har et trygt og godt skolemiljø. Skolen har plikt til å starte opp med undersøkelser og evt sette inn egnede tiltak innen fem arbeidsdager.

Det er elevens egen subjektive oppfatning som avgjør om skolemiljøet er trygt og godt. Skolen skal sørge for at involverte elever blir hørt og at barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten.

Slik skal ansatte ved Harestad skole følge med og eventuelt oppdage at elever ikke har det bra:

- gjennom kommunikasjon med elevene. For elevene som ikke har verbalt språk brukes ASK-hjelpemiddel, eller ikke-verbale uttrykk som må tolkes av de som kjenner barnet best
- formaliserte elevsamtaler
- de ansatte ser noe eller fanger opp noe i kommunikasjon med andre elever
- foreldre som tar kontakt fordi de melder fra om det har skjedd noe på skolen eller skoleveien
- eleven forteller/uttrykker mistriivsel
- endringer i atferd hos elever, eller endringer i klasse- eller skolemiljøet
- fast agenda på trinnmøtene, oppfølging etter trivselsundersøkelse og elevundersøkelse
- sosiogram
- observasjon og inspeksjon i friminutt og overganger ([vedlagt eksempel på plan](#))

Skolegården er delt inn i soner der voksne har tilsyn i alle friminutt. Vaktene bruker gul refleksvest og skal være aktive ute. Elever som er ute skal bli sett, tatt på alvor og få hjelp til å løse konflikter. En problematisk situasjon skal ikke forlates før den er avklart. Alle ansatte, også dem som ikke har tilsyn, skal gripe inn på uønsket atferd. Alle må praktisere nulltoleranse.

- klasseromsanalyse to ganger årlig.

Screening av hele klasser er et strukturelt grep Harestad skole benytter for å følge med på utvikling til elever både individuelt og kollektivt, blant annet for å hindre skjevutvikling i klassemiljøet eller i gruppedynamikker. Klasseromsanalysen er et strukturert innarbeidet rammeverk som bidrar til å sikre at skolen i møte med alle elever oppfyller §9a i Opplæringsloven. Delplikten “å følge med” er på Harestad skole spesifikt ivaretatt gjennom Klasseromsanalysene. Skolens arbeid med §12-4 tar på alvor at elevers rett til et trygt og godt skolemiljø er et relasjonelt anliggende og at tiltak som settes i gang for å løse saker fordrer systematisk arbeid med å utvikle gode robuste grupper der enkelteleven er inkludert og der alle sider ved undervisningen har en oppmerksomhet mot §12. Klasseromsanalyse er også en måte å sikre skolens arbeid med §12-5. Hvordan skolens ansatte snakker om, velger ut og sorterer i elevgruppen danner et utfordringsbildet - både kollektivt og individuelt - og kan også avdekke eventuelle mønstre der elever eller elevgrupper står i fare for å krenkes av en voksen på skolen. Det føres referat fra alle klasseromsanalyser og disse danner et konkret dokumentert utgangspunkt for neste runde.

KLASSEROMSANALYSE - HARESTAD SKOLE : Fagfornyelsen og inkludering	
KLASSEN • Potensiale • Dynamikker • Styrker • Utfordringsbilde: roller, usynlige, gutter, jenter • HMS/§12-4: • Fagfornyelsen: Hvordan favne flere? - Relevans, ferdigheter	ELEVER MED IOP/FORSTERKET INNSATS/UNIVERSELL OPPLÆRING • Resultater • Effekt/bieffekt • Utvikling/vurdering • Organisering • Handlingsrom: - *Alternativ skoletid • Inkludering • Aktivitetsplikt
ELEVGRUPPER • Kompensering/utvikling • Identifisere og legge til rette • Sårbarheter • Systematikk • Kurs: • Aktivitetsplikt • Høyt presterende • “Ny - Giv”, “Glidelås”	BEKYMNINGER • “Klump i magen” • Systematikk og sorteringer • Akutt? Over tid? • Viderehenvisning?
<u>Oppsummering, valgte fokusområder og avtalt oppfølging:</u>	
<u>Evaluering, feedback:</u>	

1.2.2. Gripe inn.

Skolen har nulltoleranse mot mobbing, vold, diskriminering og trakassering, men også mot mindre krenkelser.

Dersom ansatte ved Harestad skole ser, hører eller observerer krenkelser skal den som registrerer det gripe inn på en verdsettende måte umiddelbart og stoppe situasjonen.

Det kan for eksempel være å stanse en fysisk krenkelse, å stanse en utfrysningssituasjon eller stanse og irettesette elever som krenker hverandre verbalt.

Hva som er en krenkelse skal tolkes vidt, men ikke slik at alle kritiske utsagn eller uenigheter er krenkelser. Skolen må også lære elever å tenke kritisk og å respektere andre meninger og overbevisninger.

Håndtering av mindre alvorlige saker/situasjoner:

- Ta affære på stedet. Marker at dette ikke godtas. Ikke diskuter!
- Bruk nulltoleranse. Vurder å kontakte foreldrene.
- Oppfølging av både plager og den som blir plaget.
- Hold foreldrene orientert.
- Informer rektor dersom det er nødvendig.

Håndtering av alvorlige saker/situasjoner:

- Stopp situasjonen og tilkall hjelp om nødvendig
- Samtale med og trygge eleven som har vært utsatt for krenkelse. Innhent informasjon om situasjonen hvis mulig, hvis ikke avtal ny samtale.
- Informer rektor
- Kontakt den/de krenkedes foresatte. Innkall til hastemøte og forklar situasjonen. Trygg både elev og foresatte på at dette skal ta slutt umiddelbart. Den krenkede og foresatte skal vite at de har støtte og at skolen skal håndtere saken på en profesjonell måte. Prosessen skal være forutsigbar for de involverte, men at skolen nå skal håndtere den/de som utøver de negative handlingene.
- Individuelle samtaler med utøverne av krenkelser. Disse samtalene skal tas rett etter hverandre, slik at de ikke har anledning til å snakke sammen hvis det er flere det gjelder.
- Informere foresatte til de som har utført handlingene.
- Innkalle foresatte og eleven/elevene som har utført negative handlinger.
- Iverksette akutt/midlertidig tiltak for å stoppe negativ atferd og sikre et trygt miljø.
- Følge med – være i forkant i situasjoner som er mer sårbare, som i friminutt, gym, mat og helse, musikk, og alle overganger der organiseringen ofte er friere.
- Foreta grundige undersøkelser. [Disse dokumenteres i dette dokumentet.](#)
- Evaluere den midlertidige aktivitetsplanen i samarbeid med eleven for deretter å utarbeide ny plan. Ha søkelys på elevens opplevelse av de akutte tiltakene og om de har hatt effekt.
- Evaluere aktivitetsplanen i samarbeid med eleven etter tre uker. Foreta justeringer om nødvendig.
- Undersøke saken videre og gå inn i rehabiliteringsfasen.
- Eksterne samarbeidspartnere koples inn om det er behov

I enkelte tilfeller kan plikten til å gripe inn kreve bruk av fysisk makt og tvang. I slike tilfeller er det viktig å være klar over at skolen ikke har hjemmel til bruk av tvang i opplæringsloven. Bruk av fysisk makt er begrenset av straffelovens bestemmelser, deler av opplæringsloven som fastslår at elever ikke skal refses fysisk eller utsettes for annen krenkende handling, barnekonvensjonen. Plikten til å gripe inn er begrenset til inngrep som er mulige å gjennomføre. Det betyr at ansatte ikke skal stå i fare for å skade seg selv eller krenke noen av elevene for å stanse situasjonen, med mindre det er nødrett eller nødverge. Plikten til å gripe inn må derfor vurderes opp mot grensen til hva som er lovlig.

1.2.3. Varsle.

Alle som jobber på Harestad skole skal varsle rektor dersom man ser eller mistenker at en elev ikke har et trygt eller godt skolemiljø. Alvorlighetsgraden avgjør om rektor skal varsles umiddelbart eller i løpet av /etter undervisning samme dag som observasjonen er gjort. Det er den som ser eller mistenker som skal varsle rektor. Dersom det ikke er kontaktlærer som varsler, skal kontaktlærer orienteres etter rektor er varslet. Rektor avgjør hvem, hva og hvordan saken følges opp. Dersom rektor er fraværende er det fungerende rektor som skal varsles.

Det skal være lav terskel for hva som skaper mistanke til at en elev ikke har det bra på skolen. Plikten til å varsle rektor gjelder for all mistanke som for eksempel kan ta utgangspunkt i:

- observasjon av elevene gjort av ansatte
- tilbakemeldinger i undersøkelser
- beskjeder fra foresatte eller medelever
- aktivitet i sosiale medier
- eleven forteller selv at han eller hun ikke trives på skolen

Harestad skole har også innarbeidet en rutine vår og høst der klassen screenes via [Klasseromsanalysen](#) og alle ansatte har mulighet for å varsle om skjevutvikling i læringsmiljø eller individualsaker.

Det er skjerpet aktivitetsplikt (§12-5) dersom en som arbeider på skolen får mistanke om eller kjennskap til at en annen som arbeide ved skolen, utsetter elev(er) for krenkelser eller gjør at elevene ikke har et trygt og godt skolemiljø. Dersom du mistenker eller ser at en ansatt utøver vold, mobber, diskriminerer eller trakasserer en elev skal du straks varsle rektor muntlig, som igjen skal varsle skoleeier. Dersom det er en ansatt i skoleledelsen som krenker en elev eller gjør at elevene ikke har et trygt og godt skolemiljø, skal den ansatte varsle skoleeier direkte. Ansatte skal bli ivaretatt etter lov om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern.

(<https://www.arbeidstilsynet.no/regelverk/lover/arbeidsmiljolooven/>). Undersøkelse og tiltak etter §9A-4 tredje ledd og fjerde ledd skal iverksettes straks.

Helsesykepleier og annet helsepersonell er underlagt en strengere taushetsplikt enn

andre ansatte på skolen. De har strengere taushetsplikt når det gjelder opplysninger om elevene. Hvis en helsesykepleier på skolen har opplysninger om at en elev ikke trives på skolen, og verken eleven eller foreldrene samtykker til å varsle rektor, er helsesykepleier bundet av taushetsplikten.

I alvorlige tilfeller skal rektor varsle skoleeier. Skoleeier får da en mulighet til å bli kjent med saken og involvere seg i hvordan den skal løses. Hva som er et alvorlig tilfelle, vil være en skjønnsmessig vurdering. Eksempler på alvorlige tilfeller er:

- saker der krenkelsene er særlig voldelige
- hvis flere elever er involvert i mobbing av en enkeltelev
- situasjoner der krenkelser har pågått over lang tid uten at skolen har klart å løse saken
- digital mobbing på tvers av skoler og grove trusler gjennom sosiale medier

1.2.4. Undersøke saken.

Dersom noen som arbeider ved Harestad skole ser eller mistenker at en elev ikke har det trygt og godt, skal den som oppdager det undersøke saken med en gang. Plikten til å undersøke har like lav terskel som plikten for å varsle. Dersom elever selv sier ifra at de ikke har det bra, skal skolen alltid undersøke saken nærmere. Det er helt nødvendig å sette inn gode, egnede tiltak. Hvor grundig undersøkelsen skal være er avhengig av skjønn, formålet med undersøkelsene og hvilken situasjon man står overfor i hvert enkelt tilfelle. Man kan undersøke ved samtaler med elever og/eller foresatte, undersøkelse, observasjon, relasjonskartlegging, kartlegging av klassemiljø og relasjoner mellom elever.

Undersøkelsene skal belyse

- elevens subjektive opplevelse
- fakta om situasjonen
- faktorer i skole- og klassemiljøet som kan bidra til at eleven ikke har det trygt og godt

Det kan være aktuelt å undersøke hendelser tilbake i tid eller forhold utenfor skolen, dersom disse påvirker elevens opplevelse av sitt psykososiale skolemiljø.

Elevens beste skal det alltid tas høyde for jf § 12-4 aktivitetsplikt for å sikre at elev har eit trygt og godt psykososialt skolemiljø, femte ledd:

Skolen skal sørgje for at involverte elevar blir høyrde. Kva som er best for elevane, skal vere eit grunnleggjande omsyn i skolen sitt arbeid.

Skolen har et skjerpet ansvar for å ivareta elever med en særskilt sårbarhet. Alle kan være sårbare i kortere eller lengre perioder av livet. Når elever er i en sårbar situasjon, er det viktig at skolen gjenkjenner og forstår, og ikke gjør sårbarhet til en stigmatiserende personlighetskaraktistikk. Samtidig er det viktig å være bevisst på elever og grupper som kan trenge noe mer enn andre.

Sårbarhet kan være knyttet til for eksempel elevens religion, seksuell orientering,

kjønnsuttrykk, funksjonsevne, at eleven har atferdsvansker eller sosio-emosjonelle vansker eller forhold ved elevens familie og hjemmesituasjon. At en elev tidligere har vært utsatt for krenkelser, kan også gjøre en elev særskilt sårbar.

Noen elever kan være utagerende, mens andre elever lukker fortvilelse, utrygghet og sårbarhet inne i seg og blir stille. Andre igjen kan vise ulike uttrykk i forskjellige situasjoner. De kan ha både innagerende og utagerende uttrykk ut i fra hvilken kontekst de er i og hvilke mennesker de er sammen med. Noen elever kan se ut som om de har det helt fint. Disse elevene er gode til å tilpasse seg andres forventninger slik at ingen merker noe ved første øyekast.

For elevene som ikke har verbalt språk brukes ASK-hjelpemiddel eller ikke-verbale uttrykk som må tolkes av de som kjenner barnet best. Det kan også være hensiktsmessig å bruke foto/video for analyse av elevens ikke-verbale uttrykk. Elevene som står i utfordringer med å ikke ha kunne bruke ASK-hjelpemiddel, vil aldri kunne uttrykke seg med bruk av ord, setninger eller tekster. Deres stemme kommer frem ved hjelp av foresatte og ansatte oppfatninger og erfaring med eleven.

Dersom en ansatt krenker en elev er det enda strengere krav til å undersøke saken umiddelbart.

Undersøkelsesfasen må gjennomføres raskt og så grundig det er behov for for å kunne sette inn egnede tiltak. Det vil ofte være aktuelt å sette inn akutte tiltak for å trygge barnet og foresatte allerede i undersøkelsesfasen. Tiltakene skal ikke være konsekvens eller straff mot den/de som gjør det utrygt, men for å sikre at eventuelle hendelser ikke skjer igjen. Det er viktig for å ivareta alle involverte elever. Unntak er hvis det er stor mulighet for gjentakelse av en slik alvorlig art at det er fare for liv og helse. Foresatte og ansatte skal bli hørt, men avgjørelsen ligger hos rektor.

Når varselet er tilstrekkelig undersøkt skal skolen vurdere om det er behov for tiltak. Her er eksempler på ulike scenario:

Undersøkelsen viser at elevens subjektive opplevelse eller varsel er

- knyttet til negative hendelser, atferd eller miljø rettet mot seg. Tydelig skjevt styrkeforhold.
- knyttet til en konflikt eller negativt samspill. Uvisst eller jevnt styrkeforhold.
- knyttet til negativ atferd fra krenket. Uvisst eller jevnt styrkeforhold.
- basert på misforståelse eller at hendelsen ordnet seg.
- knyttet til negativt miljø, men eleven ønsker ikke tiltak og sier han/hun har det trygt og godt.
- knyttet til utrygghet i eleven uten at miljøet viser negative mekanismer.
- knyttet til konflikt blant foresatte, men at eleven opplever skolen som trygg.
- knyttet til utrygghet hos foresatt(e) til eleven, men eleven opplever skolen som trygg eller ikke ønsker tiltak.

Skolen må ta hensyn til barnets beste i alle vurderinger og handlinger for å oppfylle aktivitetsplikten.

Plikten til å undersøke betyr at skolen skal undersøke elevens opplevelse av skolemiljøet. Skolen skal ikke skaffe bevis for eller mot at eleven har blitt krenket.

Skolen skal sørge for elevens medvirkning når man undersøker saker. Dette skal gjøres ved at involverte elever blir hørt, og barnets beste skal være et grunnleggende hensyn i skolens arbeid.

1.2.4.1. Hvilke metoder vi har for å avdekke om elever ikke har det trygt og godt ved Harestad skole:

HVA	HVEM	ANSVAR	NÅR
Alle ansatte har god kunnskap om §9A, følge med, gripe inn, varslingsplikt undersøkelses-plikt og handlingsplikt.	Alle ansatte	Alle ansatte	Alltid
Godt nærvær av voksne	Voksne på skolen	Administrasjon	Daglig
Daglig arbeid med klassemiljø/ klasseledelse	Kontaktlærer og elever	Kontaktlærer	Daglig
Elevsamtaler	Kontaktlærer og elever	Kontaktlærer	Høst og vår
Elevsamtaler	Miljøterapeuter og elever	Miljøterapeut	Hele året
Utviklingssamtaler Alle elever skal være sjef i eget liv. Eleven blir gjennom hele året fulgt opp gjennom vurdering for læring, psykisk helse, trivsel og motivasjon.	Elev, foresatt og ansatt	Kontaktlærer, faglærer	Høst og vår
Fau og SMU	foresatte, rektor og elever	medlemmer av utvalgene	månedlig og to ganger årlig
Elevråd	Elever	Leder elevråd og ansvarlig voksen	1 gang/mnd
Foreldremøter for trinn og klasse.	Foresatte	Administrasjon, kontaktlærer, FAU	Høst
Foreldremøter overgang 7. til 8. trinn	Foresatte til elever på 7. trinn.	Rektor, inspektør u-trinnet.	April.
Skolehelsetjenesten	Foresatte	Helsesykepleier	Ved behov
Ungdomsteamet	Elever	Rektor, barnevernet	Ved behov

HVA	HVEM	ANSVAR	NÅR
PPT	Elever	Rektor, spes.ped. veileder	Ved behov
Observasjon	Elever	Alle ansatte	Hele året
Kontakt skole – hjem	Foresatte og elever	Kontaktlærer	Hele året
Ressursteam	Elever	Ledelse, Spes.ped. veileder, PPT, Tverrfaglig team, helsesykepleier, sosiallærer.	Månedlig
Klasseromsanalyser (utvidet ressursteam)	Elever	Ledelse, Spes.ped. veileder, PPT, Tverrfaglig team, helsesykepleier, sosiallærer. Lærere, miljøterapeuter og assistenter i klassene	2 ganger årlig pr. klasse 60 møter i året
Tverretatlige møter	Barnevern, helsesykepleier, ungdomsteamet, Tverrfaglig team, PPT, BUP og skole	Administrasjon og skolens ressursteam	Hele året
Elevundersøkelse/trivselsundersøkelse i alle klasser på alle trinn	Elever	Administrasjonen	Vinter
Innblikk, verktøy for avdekking av mobbing	Elever	Sosiallærer Ledelsen	Ved behov

1.2.5. Sette inn tiltak.

Harestad skole har plikt til å:

- sette inn egnede tiltak for alle elever som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt, uansett årsak
- følge opp tiltakene
- evaluere virkningen av tiltakene
- legge til eller endre tiltak hvis det er nødvendig

Dette er også i samsvar med god pedagogisk praksis. At skolen følger denne plikten er viktig både for enkelteleven, men også for skolemiljøet som helhet. Et godt skolemiljø er en forutsetning for at elevene får utvikle seg faglig og sosialt.

Elever har rettigheter etter opplæringsloven, mens ansatte har rettigheter etter arbeidsmiljøloven. Det er ikke ment å gjøre unntak fra reglene i arbeidsmiljøloven i skolemiljø saker.

Det er elevens egen opplevelse av at han eller hun ikke har et trygt og godt skolemiljø som utløser aktivitetssplikten. Det er skolens ansvar å fange opp at elevene sier ifra/uttrykker om at de ikke har det bra på skolen. Skolen skal ikke bagatellisere elevenes opplevelse av sitt eget skolemiljø. Skolen skal aldri avvise eller underkjenne en elevs opplevelse av utrygghet eller mistrivsel på skolen. Skolen skal ikke stille strenge krav til hva det innebærer å si fra, eller til at elevene skal bruke de rette begrepene. Det er nok at noen forteller muntlig at de ikke har det bra på skolen eller at de utsettes for noe de opplever som vanskelig. Egnede tiltak er et uklart begrep, og det er derfor skolens faglige vurdering som skal avgjøre hvilke tiltak som settes. Foresatte skal gis mulighet til innspill og tas med i prosessen, og ikke minst skal barnets beste og elevens stemme veie tungt.

Tiltak settes med utgangspunkt i:

- Mål om trygt og godt miljø
- Elevens stemme
- Barnets beste
- Innspill fra foresatte
- Sakens egenart
- Funn i undersøkelsesfasen

Skolens tiltakssplikt går lenger enn å kun ta tak i situasjoner der elevene selv sier fra og ber om hjelp. Tiltakssplikten kan for eksempel utløses av undersøkelser skolen har utført eller hvis noen observerer at en elev ikke har det trygt og godt.

Det er en del av skolens faglige vurdering å ta stilling til hvilke tiltak som er egnet, også der eleven er motvillig. Skolen er uansett forpliktet til å vurdere barnets beste og det kan i noen tilfeller være barnets beste å sette inn tiltak selv om eleven ikke ønsker dette selv. Husk også i denne sammenhengen at skolen aktivt skal ta rede på hva eleven mener og høre hva de har å si.

For å finne frem til egnede tiltak er det viktig å ivareta elevens rett til å bli hørt og hensynet til barnets beste. Det er viktig å vurdere hvilke tiltak som ivaretar barnas interesser best mulig. Ansatte ved skolen må bruke faglig skjønn når ved vurdering av hvilke tiltak som skal settes inn og tilpasse tiltakene til den konkrete saken. Et tiltak som har fungert for en elev, trenger ikke å fungere godt for en annen elev - ta utgangspunkt i årsakene til utfordringene og vær bevisst på at alle saker er unike og kan ha sammensatte problemstillinger - ofte vil det være behov for å sette inn flere tiltak samtidig for å kunne løse utfordring. Optimalt sett bør det være tiltak på elev-, klasse og systemnivå. I disse tilfellene kan tiltakene sett i sammenheng styrke hverandre og sørge for at eleven får det trygt og godt på skolen. - sakene skal løses på lavest mulig nivå

Tiltakene kan rettes mot:

- eleven som opplever at skolemiljøet ikke er trygt og godt
- utøverne
- tilskuere
- gruppe- eller klassemiljøet
- hele skolemiljøet

Tiltaksplikten gjelder så lenge det finnes egnede tiltak som kan gi eleven et godt og trygt skolemiljø. Tiltaket skal, i tillegg til å være egnet, også være lovlig. Skolen kan for eksempel ikke bruke tvang og eleven eller foreldrene kan ikke samtykke til at loven brytes. De aller fleste tiltak som settes inn i en sak om elevers skolemiljø krever ikke en egen lovhjemmel eller enkeltvedtak. Husk at barnekonvensjonens artikler om barnets beste og barnets rett til å bli hørt gjelder også når man skal vurdere egnede tiltak.

Utdanningsdirektoratet har utarbeidet [en nettressurs for tiltak i skolemiljøsaker](#).

Forslag til tiltak drøftes med foresatte og involverte ansatte i skolen og evt SFO. Tidsspenn, mengde og presisjonsnivå vurderes i hvert enkelt tilfelle. Ledelsen utarbeider deretter en skriftlig aktivitesplan med tiltak, gjennomføring, ansvar og tidspunkt for evaluering. Nye tiltak og nye evalueringsmøter avtales - helt til eleven har et trygt og godt skolemiljø.

Også etter avsluttet aktivitesplan kan det være behov for en rehabiliteringsfase med samarbeidsmøter etter avtalt intervall for å opprettholde og sikre trygghet i eksempelvis sårbare relasjoner.

Dersom eleven eller foresatte mener at tiltakene ikke er tilstrekkelige, kan [saken meldes videre til Statsforvalteren i Rogaland](#). Statsforvalteren konkluderer hvorvidt skolen har oppfylt aktivitetssplikten eller ikke.

2. Forebyggende arbeid med skolemiljøet (§9A-3).

2.1. Sammen skaper vi mangfold, mestring, mening og mot.

Harestad skole er en sterkt verdiforankret skole der alle ansatte hver dag forplikter seg på å jobbe for at alle elever skal kjenne at de hører til og kan være trygge nok til å være seg selv på vår skole. Randabergskolen har tatt et verdiforankret standpunkt som innebærer at vi innlemmer alle elever i fellesskapet som den viktigste veien til å mestre eget liv og å forebygge utenforskap.

Gjennom skoleutviklingsprogrammet Respekt, samarbeid med Læringsmiljøseneteret ved UIS og kompetanseutvikling via stiftelsen Alternativ til vold (ATV) har Harestad skole jobbet kontinuerlig for å utvikle et best mulig skolemiljø der alle elever blir møtt av autoritative voksne. Hovedområdene i Respektprogrammet knytter seg til god skolestart, skole/hjem samarbeid, mobbing og arbeid med elever som har ulike utfordringer knyttet til adferd. Svært viktig i vårt arbeid er samarbeidet med Tverrfaglig team og PPT i Randaberg kommune. De hjelper oss mye både gjennom systemisk arbeid ved kurs og kompetanseutvikling, og ikke minst gjennom arbeidet i enkeltsaker gjennom hele skoleåret.

Nøkkelbegrepet i alt arbeid med læring og skolemiljø er gode relasjoner. Elev-elev, lærer/elev, foresatte/lærer, foresatte/egne barn osv. Arbeidet med det relasjonelle perspektivet er hovedområdet for å lykkes med å skape/bevare et godt skolemiljø. De voksne har alltid ansvaret for å sette standarden for dette i sitt møte med barna både hjemme og på skolen.

Målet for alle som jobber ved og med Harestad skole er å skape et skolemiljø hvor både voksne og barn utvikler gode relasjonelle ferdigheter. Dette minimerer behovet for tradisjonelle sanksjoner og konsekvenser, og bidrar også til en mer bærekraftig og indrestyrt utvikling hos elevene og barna våre. I en slik tenkning er et positivt og helhetlig elevsyn som rommer alle elever vår største verdi. Som voksne må vi være gode rollemodeller i form av raushet, varme, tydelighet, utholdenhet og tålmodighet. Slik kan vi hjelpe alle elever med å oppleve mestring i elevrollen uavhengig av skolefaglig nivå.

Samhandling mellom mennesker er komplekst. Vi inntar ulike roller ut fra hvem vi er med, hvor vi er og ut fra hva vi ønsker. Alt dette påvirkes også av tiden vi lever i. Harestad skole er ikke noe unntak, og skal heller ikke være det. Vi har en viktig rolle, sammen med foresatte, å skape en arena der både individuelle- og fellesskapets behov ivaretas selv om de står i motsetning til hverandre. For å lykkes med dette må vi ha avklarte verdier og standarder som kan følges.

I starten av hvert skoleår skal derfor ledelse, ansatte, elever og foresatte gjennomgå skolens verdigrunnlag. Disse skal aktivt jobbes med i løpet av året og være en rettesnor i arbeidet for et trygt og godt miljø for alle.

2.2. Årshjul, fellesaktiviteter.

Årshjulet til Harestad skole er levendegjort i google-kalender og oppdateres og operasjonaliseres fortløpende. Her er et utdrag av de viktigste fellesaktivitetene for avdelingene og på tvers av avdelingene.

Tiltak	Tidspunkt	Ansvar
Gjennomgang av ordensreglement for Harestad skole	Årlig ved oppstart av nytt skoleår	Kontaktlærere
Gjennomgang av Plan for et trygt og godt skolemiljø (§9A)	Ved oppstart av nytt skoleår Alle ansatte Foreldremøte Elevrådsmøte Ved behov	Kontaktlærere Ledelsen
Utarbeiding av klasseregler	Årlig, ved oppstart av nytt skoleår	Elever og kontaktlærere
Tydelig klasseledelse/den gode voksne med fokus på mestring, relasjonsbygging, respekt, omsorg og inkludering	Daglig	Alle ansatte
Fadderordning	1.-4- trinn	
Bevisstgjøre elevene om virkninger av verbal og kroppslig språkbruk, utestenging, skjult mobbing og digital mobbing, kontra inkludering og framsnakking	Daglig	Alle ansatte
Arbeid med felles regler og rutiner	Daglig	Alle ansatte

Tiltak	Tidspunkt	Ansvar
Opplæring i: - kildekritikk og digital dømmekraft - nettbruk, nettvett og personvern	Månedlig Foreldremøte	Pedagoger
Interne overføringsmøter mellom avdelinger (4.-5, 7.-8)	Våren	Kontaktlærere og inspektører
Gjennomføre positive aldersadekvate klasse miljøtiltak, for eksempel: - Småtrinnet har fargefest, stjernedryss og rockesokkmarkering, crazy hairday, solbrilledag, fellessamlinger. - Mellomtrinnet har utkleddningsdager og arbeid med felles månedlige sosiale mål. - Ungdomstrinnet har Klassekampen gjennom hele året. Klassen jobber sammen i innebandy, fifa, brettspill og andre aktiviteter for å bygge lagånd og sanke poeng. Hvert semesterslutt kåres en klasse som vinner.	I løpet av skoleåret	Kontaktlærer og sosiallærer Elevråd Elevrådsleder
Involvere og engasjere foreldregruppen ved klasse miljøutfordringer i klassen	Ved behov	Kontaktlærer Ledelsen
Elevrådsmøter (§9A-8)	Månedlig	Kontaktlærer for elevrådet
Skolemiljøutvalg (§9A-8)	2 møter pr år	Rektor
Klasse- og trinnaktiviteter som turer og ekskursjoner , leirskole 8. trinn	Jevnlig	Trinnene
Status sårbare elever på trinnmøte (§9A-4)	Ukentlig	Møtedeltakere
Tiltak	Tidspunkt	Ansvar

Systematisk observasjon av sårbare elever	Ved behov	Kontaktlærere Pedagoger Miljøpersonell
Inkluderende friminuttsaktiviteter i langfriminuttene	Daglig	Trivselsledere (ansatt og elever 5.-7.trinn)
Elevsamtale (formell) og utviklingssamtale (arkiveres i Visma for å følge elevens utvikling)	Halvårlig	Kontaktlærer
Elevsamtale (uformell)	Ukentlig	Ansatte
Vaktordning	Daglig	Ansatte

2.3. Samarbeid mellom skole og hjem.

God kommunikasjon mellom hjem og skole bidrar positivt til skolens arbeid med læringsmiljøet og til elevens oppvekstmiljø - [Overordnet del 3.3](#)

Det er en klar sammenheng mellom et godt samarbeid mellom hjem og skole og elevens faglige og sosiale læring og utvikling. En god og tillitsfull dialog mellom hjem og skole er et gjensidig ansvar, men det er allikevel skolen som har hovedansvaret for relasjonen og må da ta initiativet og legge til rette for samarbeidet. Harestad skole har som utgangspunkt at alle foresatte er en ressurs som har nyttig informasjon om elevens og elevens liv, og skal jobbe systematisk for et godt samarbeid med hjemmet.

Elevene og hjemmet har også et ansvar for å bidra til et godt fellesskap og miljø. Slik den enkelte elev bidrar til fellesskapet på skolen, bidrar fellesskapet til den enkeltes trivsel, utvikling og læring. [Overordnet del 2.1](#)

Foresatte sitt samarbeid med skolen og hverandre vil påvirke elevens læringsmiljø. At foresatte kommuniserer positive holdninger til skolen og støtter opp om skolens normer og verdier, bidrar til å fremme det samme hos elevene.

Trygge læringsmiljøer utvikles og opprettholdes av tydelige og omsorgsfulle voksne, i samarbeid med elevene. De ansatte på skolen, foreldre og foresatte og elevene har sammen ansvar for å fremme helse, trivsel og læring, og for å forebygge mobbing og krenkelser. [Overordnet del 3.1](#)

Harestad skole har utarbeidet retningslinjer for [Samarbeidsutvalg](#) og [Skolemiljøutvalg](#) i tråd med lovverket. Retningslinjene inneholder også årshjul.

[FAU Harestad sine vedtekter](#) inneholder i §4 en egen komite for arbeid med skolemiljø.

2.3.1. Slik skaper du et godt klassemiljø som forelder.

Vil du hjelpe med å lage et godt klassemiljø? FAU Harestad har laget guidelines som skal fremme inkludering og hindre utenforskap fra foreldresiden:

[Guidelines for klassekontakter](#)

[FAUs retningslinjer for bruk av facebookgrupper](#)

[FAUs retningslinjer for 10. klassesaker](#)

[FAUs guidelines sosiale medier og spill](#)

[FAUs guidelines - Bursdager](#)